

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ:

методичні рекомендації для практичних занять здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» спеціальності 072«Фінансів, банківської справи та страхування» денної форми навчання

МИКОЛАЇВ

2020

УДК 369

С69

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету протокол № 2 від 26.10.2020 року.

Укладачі:

О.І. Мельник –	канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет
Н.О. Шишпанова	канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет

Рецензенти:

О.І. Лугова –	канд. екон. наук, ст. викладач кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет;
В.В. Сокур –	начальник відділення в м. Миколаїв Приватного акціонерного товариства «УПСК»

Зміст

ПЕРЕДМОВА	4
Структурно-логічна схема вивчення дисципліни	6
Практичне заняття 1. Сутність, принципи та роль соціального страхування	7
Практичне заняття 2. Становлення і розвиток соціального страхування	11
Практичне заняття 3. Державне регулювання соціального страхування	15
Практичне заняття 4. Управління коштами соціального страхування	19
Практичне заняття 5. Страхування тимчасової втрати працездатності	23
Практичне заняття 6. Медичне страхування	28
Практичне заняття 7. Страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань	31
Практичне заняття 8. Страхування на випадок безробіття	38
Практичне заняття 9. Державне пенсійне страхування	44
Практичне заняття 10. Недержавне пенсійне страхування	48
Практичне заняття 11. Зарубіжний досвід соціального страхування	52
РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ АКТИ	55

ПЕРЕДМОВА

Проблеми раціоналізації соціального навантаження на економіку є актуальними для будь-якої держави. На сьогодні Україна як суверенна держава вирішує важливі соціально-економічні проблеми, пов'язані із забезпеченням макроекономічної стабільності та економічного зростання. Невід'ємним явищем, при цьому, є необхідність підвищення ефективності фінансової політики держави, стержневим напрямом якої є саме соціальний. Все це вимагає створення адекватної системи соціального захисту, найважливішою ланкою якої є соціальне страхування.

Інститут соціального страхування виник як результат взаємодії двох принципів соціально-економічного управління ризиковими подіями: соціального регулювання економіки та страхування. У межах першого визначали основні орієнтири розвитку суспільства, а в межах другого формувалася механізм фінансового забезпечення досягнення соціальних цілей.

Методичні рекомендації передбачають вирішення завдань здобувачами вищої освіти під час практичних занять, які дають можливість оволодіти майбутнім фахівцям навиками розробки та здійснення страхових операцій, засвоїти особливості загальнообов'язкового державного соціального страхування, визначити сукупність заходів щодо ефективного розвитку соціального страхування.

Після засвоєння матеріалу навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем;
- механізм функціонування державних фінансів, у тому числі бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;
- принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем;

- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності;

- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;

- абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;

- спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності;

- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

- визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;

- демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

- виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;

- виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення;

- визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя;

- застосовувати на практиці методи організації роботи страховика щодо реалізації страхових послуг, а також умов надання страхових послуг, у тому числі з соціального страхування (умов страхування на випадок втрати працездатності, безробіття, пенсійного страхування), застосовувати методики формування ресурсів державних цільових фондів, здійснювати управління діяльністю фондів соціального страхування.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «Соціальне страхування»

для здобувачів вищої освіти ступеня «Бакалавр» спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
денної форми навчання

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ	Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти організації соціального страхування	Тема 1 Сутність, принципи та роль соціального страхування
		Тема 2 Становлення і розвиток соціального страхування
		Тема 3 Державне регулювання соціального страхування
		Тема 4 Управління коштами соціального страхування
	Змістовий модуль 2. Практика здійснення окремих видів соціального страхування	Тема 5 Страхування тимчасової втрати працездатності
		Тема 6 Медичне страхування
		Тема 7 Страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань
		Тема 8 Страхування на випадок безробіття
	Змістовий модуль 3. Вітчизняний та зарубіжний досвід пенсійного страхування	Тема 9 Державне пенсійне страхування
		Тема 10 Недержавне пенсійне страхування
		Тема 11 Зарубіжний досвід соціального страхування

Тема 1. Сутність, принципи та роль соціального страхування

1. Сутність та особливості соціального страхування.
2. Місце і роль соціального страхування в системі соціального захисту населення.

Основні категорії і поняття теми: соціальний захист; соціальне страхування; соціальна допомога; соціальне забезпечення; загальнообов'язкове (державне) соціальне страхування; добровільне соціальне страхування; принципи соціального страхування.

Завдання 1. Необхідно розкрити особливості здійснення соціального захисту населення в Україні (за його складовими):

Основні ознаки	Складові системи соціального захисту		
	Соціальна допомога	Соціальне страхування	Соціальне забезпечення
Джерела формування фінансових ресурсів			
Принципи організації та функціонування			
Форми виплат			
Спосіб реалізації			

Завдання 2. Необхідно навести спосіб втілення функціональних ознак державного соціального страхування як елементу соціального захисту населення в Україні:

Страхові ознаки	Спосіб втілення
Відповідність страхового забезпечення сплаченим страховим внескам	
Вірогідне прогнозування масштабів соціальних ризиків	
Компенсація соціальних ризиків	
Обмеженість в часі ризикової події	

Завдання 3. Наведіть принципи загальнообов'язкового соціального страхування в Україні:

ПРИНЦИПИ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ	

Тестові завдання

1. Виникнення та необхідність загальнообов'язкового соціального страхування зумовлена:

- а) наявністю громадян, які не беруть участі у суспільно-корисній праці, а тому не можуть утримувати себе за рахунок заробітної плати;
- б) наявністю громадян, які є дієздатними, але не мають можливості реалізувати свою дієздатність;
- в) прагненням страхових компаній отримати прибуток від взяття на страхування певних соціальних ризиків у рамках власної страхової діяльності;
- г) вірна відповідь відсутня.

2. Соціальне страхування є фінансовою категорією, яка виражає:

а) економічні відносини, що виникають у процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту шляхом формування спеціальних цільових фондів грошових коштів та їх використання в разі настання страхового випадку за певними видами соціальних ризиків;

б) економічні відносини між роботодавцями та найманими працівниками з приводу оплати щорічних відпусток;

в) економічні відносини між роботодавцями та найманими працівниками з приводу оплати медичних послуг;

г) вірна відповідь відсутня.

3. Соціальне страхування поділяється на:

а) добровільне і загальнообов'язкове соціальне страхування;

б) особове і майнове;

в) соціальне страхування існує лише у вигляді загальнообов'язкового страхування;

г) вірна відповідь відсутня.

4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування громадян України здійснюється за принципами:

а) солідарності та субсидування;

б) державних гарантій реалізації застрахованими громадянами своїх прав;

в) цільового використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування;

г) правильні відповіді а) і в);

д) усі відповіді вірні.

5. Соціальне страхування включає в себе такі основні аспекти:

а) економічний та соціальний;

б) правовий;

в) фінансовий;

г) правильні відповіді б) і в);

д) всі відповіді вірні.

6. Складовими елементами системи соціального захисту виступають:

а) соціальна допомога;

б) соціальне страхування;

в) соціальне забезпечення;

г) правильні відповіді б) і в);

д) всі відповіді вірні.

7. *Відповідність страхового забезпечення сплаченим страховим внескам – це:*

- а) функція соціального страхування;
- б) страхова ознака соціального страхування;
- в) результат функціонування соціального страхування;
- г) спосіб втілення соціального страхування.

8. *Джерелами формування фінансових ресурсів соціального страхування є:*

- а) податки та неподаткові надходження до бюджету;
- б) страхові внески роботодавців і застрахованих осіб, бюджетні асигнування;
- в) бюджетні кошти;
- г) всі відповіді вірні.

9. *Соціальне страхування реалізується через:*

- а) пенсійне, з тимчасової непрацездатності, на випадок безробіття, від нещасного випадку на виробництві;
- б) виплати малозабезпеченим, виплати сім'ям з дітьми, утримання інвалідів;
- в) житлові субсидії, пільги окремим громадянам;
- г) всі відповіді вірні.

10. *Для якої форми соціального страхування характерним є єдиний підхід до встановлення страхових тарифів і визначення страхових внесків?*

- а) загальнообов'язкового державного соціального страхування;
- б) приватного (добровільного) соціального страхування;
- в) державного та приватного соціального страхування;
- г) вірна відповідь відсутня.

Тема 2. Становлення і розвиток соціального страхування

1. Особливості виникнення та історичний розвиток соціального страхування.

2. Сучасний стан функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні.

Основні категорії і поняття теми: континентальна, англосаксонська, скандинавська, південно-європейська моделі соціального страхування; законодавча база у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування України

Завдання 1. Навести характеристику світових моделей соціального страхування:

Ознаки	Моделі здійснення соціального страхування			
	Континентальна	Англосаксонська	Скандинавська	Південно-європейська
Засади виникнення				
Принципи функціонування				
Спосіб фінансування				
Масштаби охоплення				
Форма вираження				
Регіон поширення				

Завдання 2. Розкрийте зміст основних етапів формування законодавчої бази загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні:

Роки	Законодавчо-нормативні акти (основні)
1992 р.	
1993 р.	
1998 р.	
1999 р.	
2000 р.	
2001 р.	
2004-2007 рр.	
2010 р.	
2015 р.	
...	
...	

Завдання 3. Наведіть основні завдання діяльності фондів соціального та пенсійного страхування в Україні:

Фонди	Завдання
Пенсійний фонд України	
Фонд соціального страхування України	
Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	

Тестові завдання

1. *Перші елементи соціального страхування спостерігалися у:*

- а) Стародавньому Римі;
- б) Стародавній Греції;
- в) період промислової революції в Європі;
- г) вірна відповідь відсутня.

2. *Передумовою зародження і розвитку соціального страхування у Європі було таке явище як:*

- а) робітничі страйки;
- б) малозабезпеченість;
- в) безробіття;
- г) вірна відповідь відсутня.

3. *До основних принципів системи Бісмарка можна віднести:*

- а) соціальне страхування, що ґрунтується виключно на праці, тобто охоплює лише осіб, які працюють;
- б) обов'язкове страхування лише для тих найманих працівників, заробітна плата яких є нижчою за визначену мінімальну суму;
- в) універсальність та інтеграцію;
- г) вірна відповідь відсутня.

4. *До основних принципів системи Бівериджа можна віднести:*

- а) соціальне страхування, що ґрунтується виключно на праці, тобто охоплює лише осіб, які працюють;
- б) обов'язкове страхування лише для тих найманих працівників, заробітна плата яких є нижчою за визначену мінімальну суму;
- в) універсальність та інтеграцію;
- г) всі відповіді вірні.

5. *З наявних в Україні фондів соціального страхування раніше за всіх було створено:*

- а) Пенсійний фонд України;
- б) Фонд соціального страхування України;
- в) Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;
- г) Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

6. *Пенсійний фонд України створений:*

- а) у 1990 р.
- б) у 1999 р.
- в) у 1992 р.
- г) у 2001 р.

7. До принципів організації загальнообов'язкового соціального страхування належать:

- а) солідарність та субсидування;
- б) цільове використання коштів соціальних позабюджетних фондів;
- в) обов'язковість страхування осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту);
- г) усі відповіді вірні.

8. Найбільш ранній розвиток система соціального страхування набула в:

- а) Іспанії;
- б) Німеччині;
- в) Італії;
- г) Франції.

9. В якому регіоні в Україні вперше почало діяти товариство взаємного страхування фабрикантів та ремісників від нещасних випадків?

- а) східному;
- б) північному;
- в) південному;
- г) західному.

10. В якому році було прийнято закон, яким визначено об'єднати Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві, створивши натомість Фонд соціального страхування України:

- а) 2001 р.;
- б) 2018 р.;
- в) 2010 р.;
- г) 2014.

Тема 3. Державне регулювання соціального страхування

1. Механізм фінансового забезпечення функціонування фондів соціального страхування.

2. Фінансовий механізм державного регулювання соціального страхування.

Основні категорії і поняття теми: соціальні ризики; страховий внесок; страхувальники; застраховані особи; страховики; страховий випадок; база для обчислення страхових внесків; страхові виплати; фінансові методи; фінансові важелі.

Завдання 1. Навести характеристику основних функцій та підфункцій соціального страхування:

Функції	Зміст
Розподільна	
Контрольна	
Економічна	
Захисна	
Компенсаційна	
Відтворювальна	
Перерозподільна	
Стабілізуюча	

Завдання 2. Перелічіть джерела фінансування Пенсійного фонду України, Фонду соціального страхування України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття відповідно до чинного законодавства.

Завдання 3. Розкрийте зміст складових фінансового механізму регулювання процесу здійснення державного соціального страхування:

Складові фінансового механізму	Форми вираження
Фінансові методи	
Фінансові важелі	
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення	

Тестові завдання

1. Соціальне страхування співвідноситься із соціальною сферою суспільства таким чином:

- а) соціальне страхування не входить до соціальної сфери;
- б) соціальне страхування є складовим елементом соціальної сфери;
- в) соціальне страхування та соціальна сфера суспільства - поняття ідентичні;
- г) вірна відповідь відсутня.

2. Головними функціями соціального страхування є:

- а) розподільна і контрольна;
- б) відтворювальна і стабілізуюча;
- в) зберігаюча;
- г) усі відповіді вірні.

3. До страхових випадків, з настанням яких надаються матеріальне забезпечення та соціальні послуги в межах соціального страхування, можна віднести:

- а) тимчасову непрацездатність;
- б) вагітність та пологи;
- в) хворобу;
- г) вірні відповіді а) і в);
- д) усі відповіді вірні.

4. Страховий ризик – це:

а) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення чи соціальних послуг, передбачених законами України з окремих видів страхування;

б) законодавчо визначена ймовірність настання матеріальної незабезпеченості в результаті втрати заробітку або доходу через існування об'єктивних, соціально значимих причин;

в) період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування;

г) вірна відповідь відсутня.

5. За змістом страхові соціальні ризики - це:

а) небезпека, викликана непередбаченими витратами у зв'язку з випадковими обставинами економічної діяльності;

б) обставини, що порушують нормальну життєдіяльність особи, наслідки якої вона не може подолати самостійно;

в) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення;

г) об'єкт обчислення страхових внесків за видами державного соціального страхування.

6. За змістом нестрахові соціальні ризики - це:

а) небезпека, викликана непередбаченими витратами у зв'язку з випадковими обставинами економічної діяльності;

б) обставини, що порушують нормальну життєдіяльність особи, наслідки якої вона не може подолати самостійно;

в) подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення;

г) об'єкт обчислення страхових внесків за видами державного соціального страхування.

7. Страховим випадком у соціальному страхуванні від нещасних випадків на виробництві є:

- а) інвалідність;
- б) нещасний випадок на виробництві;
- в) професійне захворювання;
- г) усі відповіді вірні.

8. До фінансових важелів у системі державного соціального страхування належать:

- а) планування обсягів фінансових ресурсів системи;
- б) страхові тарифи, страхові внески в розрізі платників та видів соціального страхування;
- в) формування бюджетів ФСС;
- г) вірні відповіді а) і в);
- д) усі відповіді вірні.

9. До фінансових методів у системі державного соціального страхування належать:

- а) планування обсягів фінансових ресурсів системи;
- б) страхові тарифи, страхові внески в розрізі платників та видів соціального страхування;
- в) формування бюджетів ФСС;
- г) вірні відповіді а) і в);
- д) усі відповіді вірні.

10. Оберіть джерела фінансування Фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування:

- а) асигнування із Державного бюджету України;
- б) страхові внески роботодавців шляхом сплати ЄСВ;
- в) добровільні внески та інші надходження, отримання яких не суперечить законодавству;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) усі відповіді вірні.

Тема 4. Управління коштами соціального страхування

1. Суб'єкти управління коштами соціального страхування.
2. Управління механізмом формування коштів соціального страхування (Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування).
3. Державний нагляд у сфері управління коштами соціального страхування

Основні категорії і поняття теми: управління соціальним страхуванням; державні цільові позабюджетні фонди; Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Завдання 1. Визначити розмір Єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – ЄСВ), який має сплатити страхувальник-роботодавець, за результатами звітного місяця та розрахувати його частини, яка будуть розподілені за фондами соціального страхування.

За звітний місяць на підприємстві нараховано: основної заробітної плати (ОЗП) в розмірі 714890 грн, виробничих премій – 25% від ОЗП, доплат за роботу у вихідні і святкові дні – 12% від ОЗП, доплат за роботу в нічний час – 10% від ОЗП, доплат за високу професійну майстерність – 8% від ОЗП.

Завдання 2. Згідно з довідкою до акта огляду МСЕК працівникові була встановлена інвалідність до 17 січня поточного року. Із зазначеної дати інвалідність відмінено. У січні поточного року цьому працівникові нарахована заробітна плата в сумі 6540 грн., у тому числі 3190,48 грн до 17 січня поточного року і 3349,52 грн – до кінця січня цього року.

Визначити розмір ЄСВ, в т.ч. розподіл його до ПФУ, ФСС та ФССБ.

Завдання 3. Працівника прийнято на роботу 26.12.19 р. (на 0,75 штатної одиниці), а надав він копію довідки до акта огляду МСЕК про встановлення групи інвалідності 21.01.20 р. Загальна сума доходу за січень у працівника вийшла нижче мінімальної заробітної плати, у тому числі:

- до дати отримання копії довідки до акта огляду МСЕК – 3650 грн.;
- з дати отримання копії довідки до акта огляду МСЕК – 1020 грн.

Визначити розмір ЄСВ за наведених умов.

Завдання 4. Розрахувати суму ЄСВ для платників єдиного податку I та II груп на поточний рік. Зазначити строки сплати ЄСВ згідно з чинним законодавством.

Надайте відповіді на питання:

1. Які ставки ЄСВ встановлені для різних категорій платників відповідно до чинного законодавства України?
2. Що таке «максимальна величина бази нарахування єдиного внеску»? Її розмір у поточному році.
3. Що входить до бази нарахування ЄСВ для різних категорій платників відповідно до чинного законодавства України?
4. Що таке «мінімальний страховий внесок»? Його розмір у поточному році.

Тестові завдання

1. Розміри Єдиного соціального внеску встановлюються:

- а) Міністерством соціальної політики України;
- б) Міністерством фінансів України;
- в) Верховною Радою України;
- г) вірна відповідь відсутня.

2. Розмір Єдиного внеску для кожної категорії платників та пропорції його розподілу за видами ЗДСС встановлюються з урахуванням того, що вони повинні забезпечувати:

- а) застрахованим особам страхові виплати і соціальні послуги, передбачені законодавством;
- б) фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків;
- в) створення резерву коштів для забезпечення страхових виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам;
- г) покриття адміністративних витрат із забезпечення функціонування системи ЗДСС;
- д) вірні відповіді а) і в);
- е) усі відповіді вірні.

3. Підприємства-роботодавці зобов'язані нараховувати і сплачувати Єдиний внесок за:

- а) місяць;
- б) рік;
- в) квартал;
- г) пів року.

4. Єдиний соціальний внесок встановлюються у:

- а) відсотках;
- б) гривнях;
- в) гривнях та іноземній валюті;
- г) усі відповіді вірні.

5. Платниками Єдиного внеску можуть бути:

- а) роботодавці;
- б) фізичні особи - підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування;
- в) особи, які провадять незалежну професійну діяльність;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) усі відповіді вірні.

6. Управління цільовими страховими фондами здійснюється:

- а) виключно державою;
- б) представниками суб'єктів господарювання та застрахованих осіб;
- в) представниками держави, роботодавців та застрахованих осіб;
- г) вірна відповідь відсутня.

7. Управління Фондом соціального страхування України здійснюють:

- а) громадська рада та правління;
- б) громадська рада та виконавча дирекція;
- в) правління та виконавча дирекція;
- г) вірна відповідь відсутня.

8. Збір та ведення обліку Єдиного внеску здійснюються за принципами:

- а) законодавчого визначення умов і порядку його сплати, а також його розміру;
- б) добровільності сплати;
- в) захисту прав та законних інтересів застрахованих осіб;
- г) вірні відповіді а) і в);
- д) усі відповіді вірні.

9. Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування створюється для забезпечення:

- а) ведення обліку платників і застрахованих осіб у системі ЗДСС та їх ідентифікації;

- б) накопичення, зберігання та автоматизованої обробки інформації про сплату платниками Єдиного внеску та про набуття застрахованими особами права на отримання страхових виплат за окремими видами ЗДСС;
- в) нарахування та обліку виплат за окремими видами ЗДСС;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) усі відповіді вірні.

10. Який орган відповідно до законодавства України формує та веде реєстр застрахованих осіб Державного реєстру ЗДСС:

- а) Фонд соціального страхування України;
- б) Пенсійний фонд України;
- в) Міністерство соціальної політики України;
- г) вірна відповідь відсутня.

Тема 5. Страхування тимчасової втрати працездатності

1. Сутність та необхідність державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
2. Особливості діяльності Фонду соціального страхування України.
3. Механізм розрахунку та надання допомоги по тимчасовій непрацездатності.
4. Інші види матеріального забезпечення та соціальних послуг.

Основні категорії і поняття теми: тимчасова втрата працездатності; Фонд соціального страхування України; допомога з тимчасової втрати працездатності; допомога з вагітності та пологів; допомога при народженні дитини; допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; фінансування оздоровчих заходів; лист непрацездатності.

Завдання 1. Визначити розмір допомоги з тимчасової втрати працездатності, яку має отримати застрахована особа. Розподілити розмір допомоги за джерелами фінансування.

Працівник підприємства (застрахована особа) надав лист непрацездатності з 5 по 24 вересня поточного року. За попередні 12 місяців він отримував доходи, з яких справлялися внески на соціальне страхування в таких розмірах: серпень – 5960 грн, липень – 5879 грн, червень – 6246 грн, травень – 5887 грн, квітень – 6020 грн, березень – 5980 грн, лютий – 5879 грн, січень – 6115 грн; попередній рік: грудень – 6880 грн, листопад – 5910 грн, жовтень – 5750 грн, вересень – 6030 грн. Страховий стаж працівника на момент настання страхового випадку – 5 років і 9 місяців.

Завдання 2. Визначити розмір допомоги з тимчасової втрати працездатності, яку має отримати застрахована особа та розподілити її за джерелами сплати.

Працівник хворів із 15.02.2020 до 25.02.2020 року. За розрахунковий період йому нараховано _____ грн заробітної плати згідно з окладом. Страховий стаж працівника становить _____. Не відпрацьованих із поважних причин днів у розрахунковому періоді не було. Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. 136000 грн; 3 роки 10 місяців;

Варіант 2. 185900 грн; 5 років 7 місяців;

Варіант 3. 246000 грн; 7 років 2 місяці;

Варіант 4. 297500 грн; 2 роки 6 місяців;

Варіант 5. 398400 грн; 10 років 4 місяці.

Завдання 3. Визначити розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною віком до 14 років. Вказати джерела фінансування такої допомоги.

Працівниця, яку прийняли на роботу 28.09.2019, перебувала на лікарняному по догляду за хворою дитиною до 14 років із 27.02.2020 до 10.03.2020. За розрахунковий період їй нарахували 74000 грн заробітної плати згідно з окладом. Страховий стаж працівниці становить 8 років 4 місяці. Не відпрацьованих із поважних причин днів у розрахунковому періоді не було.

Завдання 4. Визначити розмір допомоги по вагітності і пологах працівниці підприємства. Вказати джерела фінансування такої допомоги.

Працівниця надала лист непрацездатності, відкритий з 5 жовтня поточного року. За попередні 12 місяців вона отримувала доходи, з яких справлялися внески на соціальне страхування в таких розмірах:

Поточний рік:

вересень – 7150 грн,

серпень – 6850 грн,

липень – 6850 грн

червень – 6800 грн

травень – 6800 грн

квітень – 6750 грн

березень – 6750 грн

лютий – 6730 грн

січень – 6730 грн

Попередній рік:

грудень – 6700 грн

листопад – 6480 грн

жовтень – 6480 грн.

Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Особа народила одну дитину;

Варіант 2. Особа є постраждалою внаслідок аварії на ЧАЕС III категорії;

Варіант 3. Особа народила двійню;

Варіант 4. Особа народила трійню;

Варіант 5. Особа народила двійню; заробітна плата за липень-вересень поточного року є на 30% більше базового варіанту.

Тестові завдання

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності не надається:

- а) у разі одержання застрахованою особою травм або її захворювання при вчиненні нею злочину;
- б) у разі навмисного завдання шкоди своєму здоров'ю з метою ухилення від роботи чи інших обов'язків або симуляції хвороби;
- в) за період перебування застрахованої особи у відпустці без збереження заробітної плати, творчій відпустці, додатковій відпустці у зв'язку з навчанням;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) усі відповіді вірні.

2. Допомога по тимчасовій непрацездатності встановлюється:

- а) з урахуванням страхового стажу;
- б) в однакових для всіх застрахованих осіб розмірах;
- в) з урахуванням віку та статі застрахованої особи;
- г) вірна відповідь відсутня.

3. Допомога по вагітності та пологах в рамках соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності надається:

- а) залежно від стажу застрахованої особи;
- б) без урахування стажу застрахованої особи;
- в) залежно від кількості народжених дітей;
- г) вірна відповідь відсутня.

4. Допомога по вагітності та пологах застрахованій особі виплачується:

- а) за весь період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, тривалість якої становить 70 календарних днів до пологів і 56 (у разі ускладнених пологів або народження двох чи більше дітей - 70) календарних днів після пологів;
- б) за весь період відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, тривалість якої становить 56 календарних днів до пологів і 70 (у разі ускладнених пологів або народження двох чи більше дітей - 90) календарних днів після пологів;
- в) залежить від кількості днів відпустки, фактично використаних до пологів;
- г) вірна відповідь відсутня.

5. Застрахованим суб'єктам, що мають страховий стаж від 5 до 8 років, допомога у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності виплачується в розмірі:

- а) 100% середньої заробітної плати (доходу) за попередні 12 місяців;
- б) 70% середньої заробітної плати (доходу) за попередні 12 місяців;

- в) 70% середньої заробітної плати (доходу) за попередні 6 місяців;
- г) 60% середньої заробітної плати (доходу) за попередні 6 місяців.

б. Роботодавець повинен виплатити за власний рахунок допомогу на тимчасову втрату працездатності:

- а) за весь період непрацездатності;
- б) за перші п'ять робочих днів тимчасової непрацездатності;
- в) починаючи з шостого дня непрацездатності за весь період до відновлення працездатності;
- г) за перші п'ять календарних днів тимчасової непрацездатності.

7. Застрахованим суб'єктам, що мають страховий стаж від 3 до 5 років, допомога у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності виплачується в розмірі:

- а) 100% середньої заробітної плати (доходу) за попередні шість місяців;
- б) 80% середньої заробітної плати (доходу) за попередні шість місяців;
- в) 70% середньої заробітної плати (доходу) за попередні 12 місяців;
- г) 60% середньої заробітної плати (доходу) за попередні 12 місяців.

8. Допомога з тимчасової непрацездатності із догляду за хворою дитиною надається до тих пір, доки вік дитини не досягає:

- а) 16 років;
- б) 18 років;
- в) 14 років;
- г) 21 року.

9. Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням регламентується Постановою КМУ за номером:

- а) 1266;
- б) 100;
- в) 1006;
- г) 266.

10. Допомога по вагітності та пологах надається застрахованій особі у розмірі:

- а) 75 % середньої заробітної плати (доходу);
- б) 100 % середньої заробітної плати (доходу);
- в) 80 % середньої заробітної плати (доходу);
- г) 90 % середньої заробітної плати (доходу).

11. Контроль за правильним нарахуванням і своєчасною виплатою матеріального забезпечення на підприємстві в рамках соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності здійснює:

- а) медико-соціальна експертна комісія;
- б) комісія (уповноважений) із соціального страхування;
- в) керівництво підприємства;
- г) вірна відповідь відсутня.

12. Застрахованим суб'єктам, що мають страховий стаж до трьох років, допомога у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності виплачується в розмірі:

- а) 100% середньої заробітної плати (доходу) за попередні 12 місяців;
- б) 70% середньої заробітної плати (доходу) за попередні 12 місяців;
- в) 50 % середньої заробітної плати (доходу) за попередні 12 місяців;
- г) 60% середньої заробітної плати (доходу) за попередні 6 місяців.

13. Допомога по догляду за хворим членом сім'ї надається за:

- а) 6 днів;
- б) 3 дні (у виняткових випадках, з урахуванням тяжкості хвороби члена сім'ї та побутових обставин, - не більш як за 7 днів);
- в) 5 днів;
- г) 14 дні (у виняткових випадках, з урахуванням тяжкості хвороби члена сім'ї та побутових обставин, - не більш як за 21 день).

14. Зазначте, які виплати не включаються до сукупного доходу при розрахунку допомоги у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності:

- а) сума винагороди за договором цивільно-правового характеру;
- б) сума допомоги з тимчасової втрати працездатності;
- в) сума допомоги по вагітності і пологам;
- г) правильні відповіді б) і в);
- д) усі відповіді вірні.

Тема 6. Медичне страхування

1. Становлення та розвиток медичного страхування в Україні.
2. Сутність, завдання та сучасні форми медичного страхування.
3. Характеристика ринку добровільного медичного страхування в Україні.
4. Перспективи розвитку обов'язкового медичного страхування в Україні.

Основні категорії і поняття теми: медичне страхування; добровільне медичне страхування; обов'язкове медичне страхування; програми страхової медицини.

Завдання 1. Розкрийте зміст основних етапів формування законодавчої бази медичного страхування в Україні:

Роки	Правова база
1991-1996 рр.	
1996-2001 рр.	
2001-_____	
1999 р.	
2000 р.	

Завдання 2. Розкрийте основні характерні ознаки обов'язкового і добровільного медичного страхування (визначення правил і програми страхування, встановлення тарифів тощо):

Ознаки	Обов'язкове МС	Добровільне МС

Тестові завдання

1. Медичне страхування зародилося в Україні:

- а) на поч. XX ст.;
- б) в середині XIX ст.;
- в) на поч. XVIII ст.;
- г) в середині XX ст.

2. До 1917 р. на території України функціонували лікарняні каси таких типів:

- а) заводські;
- б) об'єднані;
- в) змішаного типу;
- г) вірна відповідь відсутня.

3. Медичне страхування за формами може бути:

- а) добровільним;
- б) обов'язковим;
- в) комерційним;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) вірна відповідь відсутня.

4. До принципів добровільного медичного страхування можна віднести:

- а) добровільність;
- б) доступність;
- в) некомерційний характер;
- г) всі відповіді вірні.

5. До принципів обов'язкового медичного страхування можна віднести:

- а) комерційний характер;
- б) державність;
- в) загальність;
- г) вірна відповідь відсутня.

6. До особливостей обов'язкового медичного страхування можна віднести такі:

- а) правила страхування визначаються страховими організаціями;
- б) програма визначається договором страховика і страхувальника;
- в) тарифи встановлюються за державною методикою;
- г) вірна відповідь відсутня.

7. До особливостей добровільного медичного страхування можна віднести:

- а) належність до одного з видів особистого страхування;

- б) належність до одного з видів соціального страхування;
- в) програма визначається договором страховика та страхувальника;
- г) вірна відповідь відсутня.

8. *Медичне страхування передбачає страхування на випадок втрати здоров'я:*

- а) з будь-якої причини;
- б) з причини професійного захворювання;
- в) з причини нещасного випадку;
- г) вірна відповідь відсутня.

9. *Суб'єкти обов'язкового медичного страхування:*

- а) страхові компанії;
- б) вигодонабувачі;
- в) застраховані;
- г) вірна відповідь відсутня.

10. *При укладенні договору добровільного медичного страхування програма страхування обирається:*

- а) страховиком;
- б) страхувальником;
- в) застрахованим;
- г) всі відповіді вірні.

11. *Страхові внески, які сплачуються страхувальником згідно з договором добровільного медичного страхування, залежать від:*

- а) строку страхування;
- б) фінансових можливостей страхувальника;
- в) програми медичного страхування;
- г) вірна відповідь відсутня.

12. *Однією з перших лікарняних кас, що була створена на страхових засадах для надання медичної допомоги, була лікарняна каса у місті:*

- а) Київ;
- б) Харків;
- в) Миколаїв;
- г) Одеса.

Тема 7. Страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань

1. Сутність та особливості розвитку соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

2. Фінансовий механізм здійснення матеріального забезпечення застрахованих осіб.

Основні категорії і поняття теми: нещасний випадок на виробництві, професійне захворювання; Фонд соціального страхування України; стійка втрата працездатності; матеріальне забезпечення; соціальні послуги; управління соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Завдання 1. Медико-соціальна експертиза (МСЕК) встановила втрату працівником 30 відсотків втрати професійної працездатності, а також призначила йому 3-тю групу інвалідності внаслідок нещасного випадку, який мав місце 5 березня поточного року, і призначила пенсію по інвалідності 1638 грн. За попередні дванадцять місяців до місяця, в якому стався нещасний випадок він отримував доходи, з яких справлялися внески на соціальне страхування в наступних розмірах:

Поточний рік:

лютий – 5100 грн

січень – 5100 грн

Попередній рік:

грудень – 4900 грн,

листопад – 4880 грн,

жовтень – 4880 грн,

вересень – 4850 грн,

серпень – 4850 грн,

липень – 4850 грн

червень – 4800 грн

травень – 4800 грн

квітень – 4750 грн

березень – 4700 грн.

Визначити розмір щомісячної та одноразової страхової виплати працівнику, постраждалому внаслідок нещасного випадку на виробництві.

Завдання 2. Визначити розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності та розподілити її за джерелами сплати.

Нещасний випадок на виробництві стався 15 лютого поточного року. За період з 15 лютого по 10 червня працівник надав листок тимчасової непрацездатності. Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Страховий стаж працівника становить 1 рік і 3 місяці. За попередні 12 місяців доходом, з якого справлялися внески на соціальне страхування, у працівника виступав його посадовий оклад, який: у лютому минулого року становив 4750 грн, починаючи з жовтня він зріс на 8,6%, а з січня поточного року зріс на 10,5 відсотків порівняно з попереднім місяцем.

Варіант 2. Страховий стаж працівника становить 6 років і 5 місяців. За попередні 12 місяців доходом, з якого справлялися внески на соціальне страхування, у працівника виступав його посадовий оклад, який: у лютому минулого року становив 5900 грн, починаючи з вересня він зменшився на 1,2%, з листопада зріс на 5,3% порівняно з вереснем, а з січня поточного року зріс на 7,5% порівняно з попереднім місяцем.

Варіант 3. Страховий стаж працівника становить 12 років і 6 місяців. За попередні 12 місяців доходом, з якого справлялися внески на соціальне страхування, у працівника виступав його посадовий оклад, який: у лютому минулого року становив 4800 грн, починаючи з липня він зріс на 4,7%, із жовтня зменшився на 1,3% порівняно з вереснем, а з січня поточного року зріс на 6,2% порівняно з попереднім місяцем.

Варіант 4. Страховий стаж працівника, який є Чорнобильцем II категорії, становить 20 років і 4 місяці. За попередні 12 місяців доходом, з якого справлялися внески на соціальне страхування, у працівника виступав його посадовий оклад, який: у лютому минулого року становив 6800 грн, починаючи з вересня він зріс на 3,9%, з листопада зріс на 5,6% порівняно з вереснем, а з січня поточного року зріс на 9,7 відсотків порівняно з попереднім місяцем.

Варіант 5. Страховий стаж працівника становить 4 місяці. За цей період йому нараховано заробітної плати: січень поточного року – 5680 грн; грудень, листопад, жовтень, вересень минулого року – 5550 грн, 5200 грн, 5200 грн, 4950 грн відповідно.

Завдання 3. Визначити суму щомісячної страхової виплати працівнику, постраждалому внаслідок професійного захворювання.

Медико-соціальна експертиза (МСЕК) встановила: втрату працівником відсотків професійної працездатності і 3-тю групу інвалідності внаслідок професійного захворювання, що стало наслідком нещасного випадку на

виробництві, який мав місце 18 жовтня поточного року, і призначила пенсію по інвалідності в розмірі ____ **гривень**. За попередні 12 місяців до місяця, в якому стався нещасний випадок він отримував доходи, з яких справлялися внески на соціальне страхування в наступних розмірах:

Поточний рік:

вересень – 5150 грн,

серпень – 4850 грн,

липень – 4850 грн

червень – 4800 грн

травень – 4800 грн

квітень – 4750 грн

березень – 4750 грн

лютий – 4730 грн

січень – 4730 грн

Попередній рік:

грудень – 4700 грн

листопад – 4480 грн

жовтень – 4480 грн.

Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Відсоток втрати працездатності – 25%, розмір пенсії по інвалідності 1640 грн.

Варіант 2. Відсоток втрати працездатності – 30%, розмір пенсії по інвалідності 1660 грн.

Варіант 3. Відсоток втрати працездатності – 35%, розмір пенсії по інвалідності 1720 грн.

Варіант 4. Відсоток втрати працездатності – 40%, розмір пенсії по інвалідності 1680 грн. Розмір доходу в кожному з місяців перевищував базовий варіант на 10 відсотків.

Варіант 5. Відсоток втрати працездатності – 42%, розмір пенсії по інвалідності 1890 грн. Розмір доходу в кожному з місяців перевищував базовий варіант на 15 відсотків.

Завдання 4. Визначити розмір одноразової страхової виплати працівнику підприємства, постраждалому внаслідок виробничої травми.

Медико-соціальна експертиза (МСЕК) встановила втрату працівником ____ **відсотків** професійної працездатності внаслідок виробничої травми, отриманої 10 жовтня поточного року. За попередні 12 місяців до місяця, в якому була отримана виробнича травма, він отримував доходи, з яких справлялися внески на соціальне страхування в наступних розмірах:

Поточний рік:

вересень – 5500 грн,

серпень – 5150 грн,

липень – 5200 грн

червень – 4920 грн

травень – 4900 грн

квітень – 4950 грн

березень – 4950 грн

лютий – 4865 грн

січень – 4725 грн

Попередній рік:

грудень – 4900 грн

листопад – 4680 грн

жовтень – 4550 грн.

Розрахунки провести за наступних умов:Варіант 1. Відсоток втрати працездатності – 20%.Варіант 2. Відсоток втрати працездатності – 35%.Варіант 3. Відсоток втрати працездатності – 25%.Варіант 4. Відсоток втрати працездатності – 18%, розмір доходу в кожному з місяців перевищував базовий варіант на 5%.Варіант 5. Відсоток втрати працездатності – 24%, розмір доходу в кожному з місяців перевищував базовий варіант на 10%.

Завдання 5. Визначити розмір одноразової допомоги в разі смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку на виробництві сім'ї та особам, які перебували на утриманні.

Розрахунки провести за наступних умов:

За попередні 12 місяців до місяця, в якому стався нещасний випадок на виробництві, працівнику було нараховано заробітної плати у сумі: варіант 1 – 85500 грн; варіант 2 – 96450 грн; варіант 3 – 75260 грн; варіант 4 – 90760 грн; варіант 5 – 87420 грн

Сім'я померлого внаслідок нещасного випадку на виробництві складається з:

Варіант 1. жінки, яка не працює і дитини віком 2,5 роки;Варіант 2. жінки, яка не працює; дітей віком 6 років і 20 років (студент денної форми навчання);Варіант 3. жінки, яка не працює; дитини віком 23 роки; матері загиблого, яка є інвалідом;

Варіант 4. матері загиблого, яка не працює та має 55 років; батька загиблого, який не працює та має 60 років.

Варіант 5. матері загиблого, яка доглядає сестру загиблого віком 10 років.

Тестові завдання

1. *Страхуванню від нещасного випадку підлягають:*

А) особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту), цивільно-правового договору, на інших підставах, передбачених законом, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності та господарювання;

Б) учні та студенти навчальних закладів, клінічні ординатори, аспіранти, докторанти, залучені до будь-яких робіт під час, перед або після занять; під час занять, коли вони набувають професійних навичок; у період проходження виробничої практики (стажування), виконання робіт на підприємствах;

В) особи, які утримуються у виправних закладах та залучаються до трудової діяльності на виробництві цих установ або на інших підприємствах за спеціальними договорами;

Г) всі відповіді вірні;

Д) правильні відповіді А) і Б).

2. *До страхових виплат не належить:*

А) страхові виплати в установлених випадках одноразової допомоги потерпілому (членам його сім'ї та особам, які перебували на утриманні померлого);

Б) відшкодування моральної (немайнової) шкоди потерпілим від нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань і членам їхніх сімей;

В) страхові виплати дитині, яка народилася з інвалідністю внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання її матері під час вагітності;

Г) страхові виплати втраченого заробітку (або відповідної його частини) залежно від ступеня втрати потерпілим професійної працездатності.

3. *Перерахування сум щомісячних страхових виплат і витрат на медичну та соціальну допомогу провадиться в разі:*

А) зміни ступеня втрати професійної працездатності;

Б) зміни складу сім'ї померлого;

- В) зміни ставки єдиного податку;
- Г) правильні відповіді А) і Б).

4. *Максимальний розмір щомісячної страхової виплати не повинен перевищувати _____ розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб.*

- А) 8;
- Б) 10;
- В) 11;
- Г) 12.

5. *Скільки днів по тимчасовій непрацездатності оплачуються власником або уповноваженим ним органом за рахунок коштів підприємства, установи, організації?*

- А) 5;
- Б) 7;
- В) 8;
- Г) весь період.

6. *Фонд відмовляє у страхових виплатах і наданні соціальних послуг застрахованому, якщо мали місце:*

- А) навмисні дії, а також бездіяльність (приховування захворювань, невиконання приписів та обмежень лікаря) потерпілого, спрямовані на створення умов для настання страхового випадку;
- Б) подання роботодавцем, іншими органами, що беруть участь у встановленні страхового випадку, або потерпілим Фонду свідомо неправдивих відомостей про страховий випадок;
- В) вчинення застрахованим умисного злочину, що призвів до настання страхового випадку;
- Г) всі відповіді вірні;
- Д) правильні відповіді А) і Б).

7. *Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві здійснюють:*

- А) Пенсійний фонд України;
- Б) Фонд соціального страхування України;
- В) страхові компанії, що мають відповідну ліцензію;
- Г) усі наведені вище суб'єкти.

8. Перелік обставин, за яких настає страховий випадок, а також види професійних захворювань, затверджуються:

- А) Фондом соціального страхування України;
- Б) Верховною Радою України;
- В) Кабінетом Міністрів України;
- Г) зборами трудового колективу підприємства.

9. Підставою для оплати потерпілому витрат на медичну допомогу, проведення медичної, професійної та соціальної реабілітації, а також страхових виплат є:

- А) письмова заява одного з членів сім'ї потерпілого;
- Б) акт розслідування нещасного випадку;
- В) акт розслідування професійного захворювання (отруєння);
- Г) правильні відповіді Б) і В);
- Д) усі відповіді вірні.

10. У разі смерті застрахованого внаслідок нещасного випадку страхове відшкодування за договором обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання становить:

- А) 100 % страхової суми;
- Б) 50% страхової суми;
- В) 80 % страхової суми;
- Г) 90 % страхової суми.

Тема 8. Страхування на випадок безробіття

1. Економічний зміст та принципи здійснення соціального страхування на випадок безробіття.

2. Основні напрями використання коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття.

3. Фінансовий механізм здійснення допомоги по безробіттю.

4. Управління соціальним страхуванням на випадок безробіття.

Основні категорії і поняття теми: безробіття; зайнятість; Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття; Державний центр зайнятості; допомога по безробіттю; одноразова виплата допомоги по безробіттю; працевлаштування безробітних; тривалість виплати допомоги по безробіттю.

Завдання 1. 26 жовтня поточного року в центр зайнятості для призначення допомоги по безробіттю звернувся працівник, який звільнився з останнього місця роботи за власним бажанням. Його страховий стаж становить 8 років і 6 місяців. За останні 12 місяців його сукупний дохід становив 94650 гривень.

Розрахувати розмір допомоги по безробіттю та визначити терміни виплати у відсотковому відношенні від призначеної допомоги.

Завдання 2. Визначити розрахунковий період для призначення допомоги по безробіттю.

Застрахована особа зареєструвалася у центрі зайнятості як безробітна 20 січня поточного року. Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 26 грудня минулого року.

Варіант 2. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 10 жовтня минулого року. В період з 5 серпня по 13 вересня працівник хворів.

Варіант 3. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 13 серпня минулого року. В період з 11 квітня по 14 липня працівник хворів.

Варіант 4. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 12 листопада минулого року. В період з 5 серпня по 19 серпня працівник перебував у відпустці.

Варіант 5. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 15 вересня минулого року. В період з 10 травня по 24 травня працівник перебував у відпустці.

Завдання 3. Розрахувати розмір допомоги по безробіттю та визначити терміни виплати у відсотковому відношенні від призначеної допомоги.

З останнього місяця роботи працівника звільнено за скороченням штатів. 15 жовтня поточного року він звернувся до центру зайнятості для призначення допомоги по безробіттю. За попередні 12 місяців до місяця, в якому працівник звільнився з останнього місяця роботи, він отримував доходи в таких розмірах:

Поточний рік:

вересень – 5150 грн,
серпень – 4850 грн,
липень – 4850 грн
червень – 4800 грн
травень – 4800 грн
квітень – 4750 грн
березень – 4750 грн
лютий – 4730 грн
січень – 4730 грн

Попередній рік:

грудень – 4700 грн
листопад – 4480 грн
жовтень – 4480 грн.

Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Страховий стаж працівника 1 рік і 7 місяців.

Варіант 2. Страховий стаж працівника 4 роки і 8 місяців.

Варіант 3. Страховий стаж працівника 6 років і 2 місяці.

Варіант 4. Страховий стаж працівника 10 років і 9 місяців.

Варіант 5. Страховий стаж працівника 5 років і 6 місяців.

Завдання 4. Розрахувати розмір допомоги по безробіттю та визначити терміни виплати у відсотковому відношенні від призначеної допомоги.

З останнього місяця роботи працівник звільнився за власним бажанням і 10 жовтня поточного року він звернувся до центру зайнятості для призначення допомоги по безробіттю. За попередні 12 місяців до місяця, в якому працівник звільнився з останнього місяця роботи, він отримував доходи в таких розмірах:

Поточний рік:

вересень – 5500 грн,
серпень – 5150 грн,
липень – 5200 грн
червень – 4920 грн
травень – 4900 грн

квітень – 4950 грн
березень – 4950 грн
лютий – 4865 грн
січень – 4725 грн

Попередній рік:

грудень – 4900 грн
листопад – 4680 грн
жовтень – 4550 грн.

Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Страховий стаж працівника 1 рік і 8 місяців.

Варіант 2. Страховий стаж працівника 4 роки і 5 місяців.

Варіант 3. Страховий стаж працівника 8 років і 2 місяці.

Варіант 4. Страховий стаж працівника 12 років і 4 місяці.

Варіант 5. Страховий стаж працівника 5 років і 10 місяців.

Завдання 5. Розрахувати розмір допомоги по безробіттю та визначити терміни виплати у відсотковому відношенні від призначеної допомоги.

15 березня поточного року до центру зайнятості для призначення допомоги по безробіттю звернулося ряд працівників.

Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Іванов І.І., який має страховий стаж 3 роки і 10 місяців, звільнився з останнього місця роботи за власним бажанням. За останні 12 місяців його сукупний дохід становив 88610 гривень.

Варіант 2. Петров П.П., який має страховий стаж 6 років і 8 місяців, звільнився з останнього місця роботи за скороченням штатів. За останні 12 місяців його сукупний дохід становив 105230 гривень.

Варіант 3. Сидоренко С.С., який має страховий стаж 11 років і 10 місяців, звільнився з останнього місця роботи за згодою сторін. За останні 12 місяців його сукупний дохід становив 109890 гривень.

Варіант 4. Митрофанов І.І., який має страховий стаж 20 років і 5 місяців, звільнився з останнього місця роботи у зв'язку з припиненням дії трудового договору. За останні 12 місяців його сукупний дохід становив 118650 гривень.

Варіант 5. Коваленко К.С., який має страховий стаж 8 років і 7 місяців, звільнився з останнього місця роботи за порушення норм посадової інструкції. За останні 12 місяців його сукупний дохід становив 92890 гривень.

Тестові завдання

1. Подія, через яку застраховані особи втратили заробітну плату або інші передбачені законодавством України доходи внаслідок втрати роботи з незалежних від них обставин та зареєстровані у встановленому порядку як безробітні, готові та здатні приступити до підходящої роботи і дійсно шукають роботу – це:

- а) страховий випадок;
- б) страховий ризик;
- в) страхова подія;
- г) усі відповіді вірні.

2. Видами соціальних послуг у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття є:

- а) професійна підготовка або перепідготовка, підвищення кваліфікації та профорієнтація;
- б) пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, у тому числі шляхом організації громадських робіт для безробітних у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- в) інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) усі відповіді вірні.

3. Допомога по безробіттю виплачується:

- а) з наступного робочого дня після реєстрації застрахованої особи в установленому порядку в державній службі зайнятості;
- б) з 8 дня після реєстрації застрахованої особи в установленому порядку в державній службі зайнятості;
- в) з третього робочого дня після реєстрації застрахованої особи в установленому порядку в державній службі зайнятості;
- г) вірна відповідь відсутня.

4. Загальна тривалість виплати допомоги по безробіттю в системі загальнообов'язкового страхування на випадок безробіття:

- а) не може перевищувати 360 календарних днів протягом двох років;
- б) не може перевищувати 365 календарних днів протягом трьох років;
- в) не може перевищувати 360 календарних днів протягом року;
- г) не може перевищувати 180 календарних днів протягом року.

5. Розмір допомоги по безробіттю в системі загальнообов'язкового страхування на випадок безробіття:

- а) залежить від середньої заробітної плати, страхового стажу, тривалості безробіття застрахованої особи;
- б) залежить лише від середньої заробітної плати та страхового стажу застрахованої особи;

- в) залежить лише від страхового стажу та тривалості безробіття застрахованої особи;
- г) вірна відповідь відсутня.

6. Допомога по безробіттю в системі загальнообов'язкового страхування на випадок безробіття має такі особливості:

- а) виплачується в однаковому розмірі протягом усього періоду надання допомоги;
- б) розмір допомоги по безробіттю зростає від початку до кінця періоду надання допомоги;
- в) розмір допомоги по безробіттю зменшується від початку до кінця періоду надання допомоги;
- г) вірна відповідь відсутня.

7. Управління Фондом соціального страхування на випадок безробіття здійснюється:

- а) правлінням Фонду соціального страхування на випадок безробіття;
- б) Центром зайнятості;
- в) правлінням Фонду соціального страхування на випадок безробіття та Центром зайнятості;
- г) Пенсійним фондом.

8. Допомога по безробіттю не може перевищувати:

- а) чотирикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на початок календарного року;
- б) п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на початок календарного року;
- в) чотирикратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом;
- г) п'ятикратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом.

9. Для осіб передпенсійного віку тривалість виплати допомоги по безробіттю:

- а) не може перевищувати 360 календарних днів протягом 2 років;
- б) не може перевищувати 720 календарних днів;
- в) не може перевищувати 365 календарних днів протягом 2 років;
- г) не може перевищувати 180 календарних днів.

10. Одноразова виплата допомоги з безробіття для організації безробітними підприємницької діяльності надається в розмірі:

- а) сумарної величини допомоги безробітному на рік;
- б) сумарної величини допомоги безробітному на 6 місяців;
- в) сумарної величини допомоги безробітному на 3 місяці;

г) п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на початок календарного року.

11. До принципів страхування на випадок безробіття не належать:

- а) цільового використання коштів;
- б) диференціації розмірів виплати допомоги;
- в) надання допомоги на рівні не нижче прожиткового мінімуму;
- г) одноосібності в управлінні страхуванням;
- д) вірні відповіді в) і г);
- е) вірні відповіді б) і г).

12. Кошти Фонду соціального страхування на випадок безробіття використовуються на:

- а) виплату матеріального забезпечення та надання соціальних послуг;
- б) відшкодування Пенсійному фонду України витрат, пов'язаних із достроковим виходом на пенсію осіб;
- в) фінансування витрат на утримання та забезпечення діяльності центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції;
- г) вірні відповіді а) і в);
- д) усі відповіді вірні.

13. Допомога по безробіттю виплачується:

- а) не рідше ніж два рази на місяць;
- б) один раз на місяць на дату, узгоджену з безробітним;
- в) не рідше ніж два рази на місяць, а за згодою безробітного - один раз на місяць;
- г) вірна відповідь відсутня.

14. Допомога по безробіттю особам, які звільнилися з останнього місяця роботи за власним бажанням без поважних причин, виплачується з:

- а) 91-го календарного дня;
- б) 8-го календарного дня;
- в) 181-го календарного дня;
- г) 11-го календарного дня.

15. Мінімальний розмір допомоги по безробіттю встановлюється:

- а) Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;
- б) Верховною Радою України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Державним центром зайнятості.

Тема 9. Державне пенсійне страхування

1. Теоретичні аспекти здійснення загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
2. Механізм сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій.
3. Характеристика напрямів видатків Пенсійного фонду.
4. Фінансовий механізм нарахування основних видів пенсій.
5. Методичний інструментарій нарахування пенсії за віком.

Основні категорії і поняття теми: пенсія; пенсійний вік; солідарна система; накопичувальна система; Пенсійний фонд України; пенсійні виплати; пенсія за віком; пенсія по інвалідності; пенсія по втраті годувальника; пенсія за вислугу років; перерахунок пенсії.

Завдання 1. Для нарахування пенсії за віком у червні поточного року звернувся громадянин, який має відповідний страховий стаж. На момент звернення за пенсією його страховий стаж становить 38 років і 6 місяців. Індивідуальний коефіцієнт заробітної плати становить 2,41540.

Розрахувати розмір пенсії за віком відповідно до чинного законодавства.

Завдання 2. Для нарахування пенсії за віком у вересні поточного року звернувся громадянин, який має відповідний страховий стаж.

Розрахувати розмір пенсії за віком відповідно до чинного законодавства.

Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Страховий стаж громадянина на момент звернення за пенсією становить 40 років. Індивідуальний коефіцієнт заробітної плати становить 1,79054.

Варіант 2. Страховий стаж громадянина на момент звернення за пенсією становить 36 років і 8 місяців. Індивідуальний коефіцієнт заробітної плати становить 1,21036.

Варіант 3. Страховий стаж громадянина на момент звернення за пенсією становить 32 роки і 6 місяців. Індивідуальний коефіцієнт заробітної плати становить 1,09032.

Варіант 4. Страховий стаж громадянина на момент звернення за пенсією становить 37 років і 3 місяці. Індивідуальний коефіцієнт заробітної плати становить 1,12105.

Варіант 5. Страховий стаж громадянина на момент звернення за пенсією становить 29 років і 5 місяців. Індивідуальний коефіцієнт заробітної плати становить 1,56070.

Завдання 3. Визначити розмір внеску до Пенсійного фонду під час здійснення клеймування ювелірних та побутових виробів державним пробірним клеймом. Розрахунки провести за наступних умов:

Вартість основного дорогоцінного металу у перерахунку на масу чистого металу, що міститься в сплаві, з якого виготовлено ювелірний чи побутовий виріб, визначена за офіційним курсом НБУ на банківські метали на час подання платником збору ювелірних та побутових виробів на клеймування до казенного підприємства пробірної контролю, склала:

Варіант 1. 54136,5 тис. грн;

Варіант 2. 23512,4 тис. грн;

Варіант 3. 9986,7 тис. грн;

Варіант 4. 36154,2 тис. грн;

Варіант 5. 42001,8 тис. грн.

Завдання 4. Визначити розмір внеску до Пенсійного фонду з операцій з відчуження легкових автомобілів.

Громадянин придбає легкові та вантажні автомобілі для використання у підприємницькій діяльності. Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Придбано 2 легкових автомобілі вартістю 445 тис. грн кожен, в тому числі ПДВ.

Варіант 2. Придбано 5 легкових автомобілів вартістю 490 тис. грн кожен, в тому числі ПДВ.

Варіант 3. Придбано вантажний автомобіль вартістю 864 тис. грн, в тому числі ПДВ.

Варіант 4. Придбано 2 легкових автомобілі вартістю 386 тис. грн і 514 тис. грн відповідно, в тому числі ПДВ.

Варіант 5. Придбано 2 вантажних автомобілі вартістю 798 тис. грн і 911 тис. грн відповідно, в тому числі ПДВ.

Завдання 5. Визначити розмір внеску до Пенсійного фонду при купівлі-продажі нерухомого майна.

Підприємство продало будівлю загальногосподарського призначення за договірною ціною 1875 тис. грн. Того самого дня підприємством було придбано будівлю під улаштування магазину роздрібною торгівлі для реалізації продукції підприємства. Договірна ціна даної будівлі становила 987,2 тис. грн.

Завдання 6. Визначити розмір внеску до Пенсійного фонду з вартості послуг стільникового рухомого зв'язку: за другий місяць року; за III квартал року; за рік разом.

Фірма є користувачем послуг стільникового мобільного зв'язку. У січні поточного року вона сплатила оператору за надані послуги 4080 грн., в тому числі ПДВ. Протягом року платежі змінювались.

Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Починаючи з лютого місяця сума платежів оператору зростала на 1,7%.

Варіант 2. Починаючи з лютого місяця і до червня включно сума платежів оператору зростала на 3,2% щомісячно, з липня вона залишалась стабільною.

Варіант 3. Починаючи з квітня місяця і до вересня сума платежів оператору зростала на 1,05%, а з жовтня щомісяця зростала на 2,6%.

Варіант 4. Починаючи з березня місяця сума платежів оператору щомісяця зростала на 105 грн, а в серпні зросла на 3,1% і до кінця року залишалась стабільною.

Варіант 5. Починаючи з лютого місяця сума платежів оператору зменшувалась на 56 грн, а з липня зросла на 4,5% і до жовтня включно залишалась стабільною, потім ще зросла на 2,4% і надалі до кінця року не змінювалась.

Тестові завдання

1. Структура пенсійного забезпечення в Україні складається з:
 - а) трьох рівнів;
 - б) чотирьох рівнів;
 - в) п'яти рівнів;
 - г) вірна відповідь відсутня.

2. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування відповідає:
 - а) другому рівню системи пенсійного забезпечення в Україні;
 - б) третьому рівню системи пенсійного забезпечення в Україні;
 - в) четвертому рівню системи пенсійного забезпечення в Україні;
 - г) всі відповіді вірні.

3. Система недержавного пенсійного забезпечення в Україні відповідає:
 - а) другому рівню системи пенсійного забезпечення;
 - б) третьому рівню системи пенсійного забезпечення;
 - в) четвертому рівню системи пенсійного забезпечення в Україні;

г) не входить до системи пенсійного забезпечення.

4. *Управління солідарною системою пенсійного забезпечення в Україні здійснює:*

- а) Пенсійний фонд України;
- б) Накопичувальний фонд;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) вірна відповідь відсутня.

5. *Пенсійний фонд України:*

- а) створюється з метою отримання прибутку керівництвом фонду;
- б) здійснює свою діяльність на підставі статуту;
- в) управляє системою недержавного пенсійного забезпечення в Україні;
- г) всі відповіді вірні.

6. *Система пенсійних виплат у солідарній системі включає:*

- а) пенсію за віком;
- б) пенсію по інвалідності;
- в) пенсію при втраті годувальника;
- г) всі відповіді вірні.

7. *Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості послуг стільникового рухомого зв'язку справляється у відсотках від об'єкта оподаткування і складає:*

- а) 10,0%;
- б) 7,5%;
- в) 1,0%;
- г) 5,0%.

8. *Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування під час здійснення клеймування ювелірних та побутових виробів державним пробірним клеймом справляється у відсотках від об'єкта оподаткування і складає:*

- а) 5,0%;
- б) 7,5%;
- в) 8,41%;
- г) 10%.

9. *Платниками страхових внесків до солідарної системи пенсійного страхування є:*

- а) страхувальники (відповідно до пенсійного законодавства);
- б) застраховані особи (відповідно до пенсійного законодавства);
- в) страхувальники і застраховані особи;
- г) цільовий позабюджетний фонд.

10. Платниками страхових внесків до накопичувальної системи пенсійного страхування є:

- а) страхувальники (відповідно до пенсійного законодавства);
- б) застраховані особи (відповідно до пенсійного законодавства);
- в) страхувальники і застраховані особи;
- г) цільовий позабюджетний фонд.

Тема 10. Недержавне пенсійне забезпечення

1. Суть та особливості недержавного пенсійного забезпечення в Україні.
2. Фінансовий механізм функціонування недержавних пенсійних фондів.
3. Сучасний стан недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

Основні категорії і поняття теми: недержавне пенсійне забезпечення; недержавний пенсійний фонд; відкритий пенсійний фонд; корпоративний пенсійний фонд; професійний пенсійний фонд; учасник недержавного пенсійного забезпечення.

Завдання 1. Визначити вартість довічної пенсії (ренти).

За умовами страхового договору передбачені регулярні страхові виплати – щорічну страхову ренту. Розмір щорічної страхової ренти – 19800 грн. Вік особи – 60 років. Річна відсоткова ставка – 7%.

Завдання 2. Визначити вартість довічної пенсії (ренти).

За умовами страхового договору передбачені регулярні страхові виплати – щорічну страхову ренту. Розрахунки провести за наступних умов:

Варіант 1. Розмір щорічної страхової ренти – 22000 грн. Вік особи – 58 років. Річна відсоткова ставка – 5%.

Варіант 2. Розмір щорічної страхової ренти – 18000 грн. Вік особи – 62 роки. Річна відсоткова ставка – 6%.

Варіант 3. Розмір щорічної страхової ренти – 19000 грн. Вік особи – 60 років. Річна відсоткова ставка – 7%.

Варіант 4. Розмір щорічної страхової ренти – 35000 грн. Вік особи – 56 років. Річна відсоткова ставка – 8%.

Варіант 5. Розмір щорічної страхової ренти – 43000 грн. Вік особи – 59 років. Річна відсоткова ставка – 5%.

Завдання 3. Охарактеризувати основні показники Недержавного пенсійного фонду (за вибором здобувача вищої освіти), дані занести в таблицю:

Показники діяльності НПФ «_____» за 20__ рік

Показники	Квартали			
	I	II	III	IV
Кількість учасників (осіб)				
Кількість вкладників - фізичних осіб (осіб)				
Кількість вкладників - юридичних осіб (осіб)				
Пенсійні виплати з початку діяльності НПФ (грн)				
Чиста вартість активів (грн)				
Чиста вартість одиниці пенсійних активів (грн)				

Тестові завдання

1. Учасником недержавного пенсійного забезпечення відповідно до законодавства є:

а) фізична особа, на користь якої сплачуються (сплачувалися) пенсійні внески до пенсійного фонду та яка має право на отримання пенсійних виплат або отримує такі виплати з пенсійного фонду згідно із законодавством;

б) фізична особа, яка сплачує страхові внески до накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та прийняла рішення про спрямування цих внесків до пенсійного фонду - суб'єкта другого рівня у порядку, встановленому Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;

в) фізична особа, на користь якої сплачуються (сплачувалися) пенсійні внески до пенсійного фонду або на пенсійний депозитний рахунок у банку і яка має право на недержавне пенсійне забезпечення на умовах і в порядку, визначених пенсійним контрактом, договором про відкриття пенсійного депозитного рахунка або договором страхування довічної пенсії, або яка отримує пенсійні виплати із пенсійного фонду;

г) усі відповіді вірні.

2. Система недержавного пенсійного забезпечення ґрунтується на засадах:

а) солідарності;

б) субсидування;

в) добровільної участі фізичних та юридичних осіб, крім випадків передбачених законами;

г) усі відповіді вірні.

3. Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється:

- а) пенсійними фондами;
- б) страховими організаціями;
- в) банківськими установами;
- г) усі відповіді вірні.

4. Реєстрацію недержавних пенсійних фондів здійснює:

- а) Рахункова палата України;
- б) Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг;
- в) Українська асоціація адміністраторів пенсійних фондів;
- г) Міністерство фінансів України.

5. Недержавне пенсійне забезпечення здійснюється на принципах:

- а) законодавчого визначення умов;
- б) добровільної участі фізичних осіб;
- в) державного регулювання діяльності;
- г) вірні відповіді а) і б);
- д) усі відповіді вірні.

6. Види пенсійних виплат у системі недержавного пенсійного забезпечення:

- а) пенсія на визначений строк;
- б) довічна пенсія;
- в) одноразова пенсійна виплата;
- г) вірні відповіді а) і в);
- д) усі відповіді вірні.

7. Відкритий пенсійний фонд – це:

а) недержавний пенсійний фонд, учасниками якого можуть бути будь-які фізичні особи незалежно від місця та характеру їх роботи;

б) недержавний пенсійний фонд, засновником якого є юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники. Учасниками цього фонду можуть бути виключно фізичні особи, які перебувають у трудових відносинах з його засновниками та роботодавцями-платниками цього фонду;

в) недержавний пенсійний фонд, засновниками якого можуть бути об'єднання юридичних осіб-роботодавців, об'єднання фізичних осіб, включаючи профспілки або фізичні особи, пов'язані за видом їх професійної діяльності. При цьому учасниками такого фонду можуть бути виключно громадяни, пов'язані за видом їх професійної діяльності, визначеної у статуті фонду;

- г) вірна відповідь відсутня.

8. Корпоративний пенсійний фонд – це:

а) недержавний пенсійний фонд, учасниками якого можуть бути будь-які фізичні особи незалежно від місця та характеру їх роботи;

б) недержавний пенсійний фонд, засновником якого є юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники;

в) недержавний пенсійний фонд, засновниками якого можуть бути об'єднання юридичних осіб-роботодавців, об'єднання фізичних осіб, включаючи профспілки або фізичні особи, пов'язані за видом їх професійної діяльності. При цьому учасниками такого фонду можуть бути виключно громадяни, пов'язані за видом їх професійної діяльності, визначеної у статуті фонду;

г) вірна відповідь відсутня.

9. Професійний пенсійний фонд – це:

а) недержавний пенсійний фонд, учасниками якого можуть бути будь-які фізичні особи незалежно від місця та характеру їх роботи;

б) недержавний пенсійний фонд, засновником якого є юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники. Учасниками цього фонду можуть бути виключно фізичні особи, які перебувають у трудових відносинах з його засновниками та роботодавцями-платниками цього фонду;

в) пенсійний фонд, засновником (засновниками) якого можуть бути організації роботодавців, їх об'єднання, об'єднання громадян, професійні спілки, їх об'єднання або фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять), визначеної у статуті фонду. Учасниками такого фонду можуть бути виключно фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять), визначеної у статуті фонду, а також фізичні особи, які є працівниками організацій роботодавців, їх об'єднань, членами або працівниками професійних спілок, їх об'єднань, які створили такий фонд;

г) вірна відповідь відсутня.

10. З якою метою була утворена Українська асоціація адміністраторів пенсійних фондів?

а) здійснення адміністрування недержавних пенсійних фондів;

б) розбудови прозорого та цивілізованого ринку недержавного пенсійного забезпечення в Україні, встановлення професійних стандартів діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, що відповідають світовим стандартам;

в) моніторингу та оцінки перспектив діяльності недержавних пенсійних фондів в Україні;

г) збирання, оброблення, систематизація та зберігання передбаченої законодавством інформації про учасників недержавного пенсійного забезпечення.

Тема 11. Зарубіжний досвід соціального страхування

1. Загальна характеристика світових систем соціального страхування.
2. Досвід європейських країн в організації соціального страхування.
3. Особливості розвитку системи соціального захисту населення через механізми соціального страхування в США.

Основні категорії і поняття теми: системи соціального страхування; адміністрування страхових внесків; управління фінансовими ресурсами соціального страхування.

Завдання 1. Навести характеристику світових систем соціального страхування:

Моделі	Характеристика
I модель	
II модель	
III модель	

Завдання 2. Навести визначальні характеристики систем соціального страхування у європейських країнах:

Країни	Визначальні риси
Австрія	
Великобританія	
Італія	
Нідерланди	
Німеччина	
Франція	
Швеція	
.....	
.....	

Завдання 3. Охарактеризувати способи адміністрування ресурсів у системі соціального страхування:

Способи	Характеристика	Країни застосування
Централізований		
Децентралізований		
Диференційований		

Тестові завдання

1. До принципів соціального захисту, характерних для соціал-демократичної моделі, можна віднести:

- а) усі громадяни мають однакову цінність незалежно від віку та продуктивності праці;
- б) соціальний захист має бути здатним вирівнювати соціальні умови для різних груп населення;
- в) підхід до надання соціальної допомоги має бути диференційованим, тобто таким, що залежить від специфічних характеристик різних верств населення;
- г) вірна відповідь відсутня.

2. У рамках соціал-демократичної моделі соціальний захист має бути:

- а) безперервним;
- б) адекватним соціальним ризикам;
- в) повністю добровільним;
- г) усі відповіді вірні.

3. Найбільш розвиненою в Європі є система соціального страхування:

- а) Словенії;
- б) Нідерландів;
- в) Греції;
- г) вірна відповідь відсутня.

4. Федеральне відомство праці, яке займається страхуванням на випадок безробіття знаходиться в:

- а) США;
- б) Німеччині;
- в) Росії;
- г) Австрії.

5. *Високий віковий ценз виходу на пенсію є характерною особливістю:*

- а) британської системи соціального страхування;
- б) німецької системи соціального страхування;
- в) італійської системи соціального страхування;
- г) вірна відповідь відсутня.

6. *Які види соціальних фондів входять до системи соціального страхування Франції:*

- а) Пенсійний;
- б) Родинний;
- в) Страхування материнства;
- г) Страхування безробіття.

7. *Скільки способів адміністрування фінансових ресурсів соціального страхування в Європі на сьогодні відомо:*

- а) п'ять;
- б) три;
- в) два;
- г) вірна відповідь відсутня.

8. *До способів адміністрування фінансових ресурсів через систему податкових органів належить:*

- а) централізований;
- б) частковий;
- в) децентралізований;
- г) диференційований.

9. *В якій країні вперше з'явилися програми громадських робіт?*

- а) Японії;
- б) Німеччині;
- в) Франції;
- г) США.

10. *Поняття «соціальна держава» вперше з'явилося у:*

- а) XX ст.;
- в) XIX ст.;
- б) XVIII ст.;
- г) XIII ст.

РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ АКТИ:

1. Аранчій В.І., Безкровний О. В., Лихопій В. І. Соціальне страхування : навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2016. 220 с.
2. Безкровний О.В. Історичний розвиток соціального страхування. *Вісник Харківського національного технічного університету ім. П. Василенка: Економічні науки*. Вип. 35. Харків ХНТУСГ, 2006. С. 51-56.
3. Безкровний О. В., Стригунівська С. І. Сутність соціального захисту та роль соціального страхування у його здійсненні. *Вісник Запорізького університету. Економічні науки*. №1(5). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2010. С. 205-209.
4. Борщ А.Г., Безкровний О. В. Розвиток соціального страхування працівників агропромислових підприємств : монографія. Київ: ЗАТ «Ніч лава», 2011. 216 с.
5. Внукова Н.М., Кузьмич Н. В.. Соціальне страхування : навч. посіб. Київ : Кондор, 2010. 412 с.
6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України від 23 верес. 1999 р. №1105-XIV (зі змінами та допов.). URL: <https://www.zakon.gov.ua>.
7. Про збір та облік Єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 лип. 2010 р. №2464-VI (зі змінами та допов.). URL: <https://www.zakon.gov.ua>.
8. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням: Закон України від 18 січ. 2001 р. № 2240-III (зі змінами та допов.). URL: <https://www.zakon.gov.ua>.
9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 бер. 2000 р. № 1533-III (зі змінами та допов.). URL: <https://www.zakon.gov.ua>.
10. Про страхування: Закон України від 4 жовт. 2001 р. №2745-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96>.
11. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. URL: <https://www.zakon.gov.ua>.
12. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Європейська організація страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОРА): офіційний веб-сайт. URL: <https://eiopa.europa.eu>

14. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL: <https://minfin.gov.ua>
15. Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг: офіційний веб-сайт. URL : <http://www.nfp.gov.ua>.
16. Пенсійний фонд України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.pfu.gov.ua>.
17. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття: офіційний веб-сайт. URL : <https://www.dcz.gov.ua>.
18. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.social.org.ua>.
19. Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності: офіційний веб-сайт. URL : www.fse.gov.ua.
20. Конопліна Ю.С. Соціальне страхування : навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 224 с;
21. Порядок розрахунку середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат по обов'язковому державному соціальному страхуванню: затв. постановою КМУ від 26 верес. 2001 р. №1266. URL: <https://www.zakon.gov.ua>.
22. Порядок формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: затв. наказом М-ва фінансів України від 14 квіт. 2015 р. № 435. URL: <https://www.zakon.gov.ua>.
23. Історія страхування : підручник / Реверчук С. К. та ін.. Київ : Знання, 2012. 213 с.
24. Рейтинг страхових компаній України: веб-сайт. URL: <http://forinsurer.com>
25. Рябенко Г. М., Сіренко Н. М., Кравченко А. С.. Страхування : навч. посіб. Миколаїв: МНАУ, 2014. 426 с.
26. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку : монографія. Київ : КНЕУ, 2011. 296 с.

Навчальне видання

Мельник Ольга Іванівна
Шишпанова Наталія Олександрівна

Соціальне страхування

Методичні рекомендації

Формат 60x84 1/8. Ум.друк.арк 3,5
Тираж 25 прим. Зам. № ____

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.